

„REKVIJEM“ U NOVOM RUHU

Nakon gotovo dvanaest godina od premijere prvog strip-albuma *Vekovnici*, urađeno je potpuno preuređenje crtačkog dijela ovog avanturističkog serijala. Knjiga 1, naslova „Rekvijem“ osvanula je u novom ruhu na strip-tržištima Hrvatske, Rumunjske i Makedonije, a uskoro bi trebala biti objavljena i u Grčkoj i Bugarskoj.

U Hrvatskoj, *Vekovnici* su bili dostupni u strip-knjižarama, kroz uvoz izdanja System Comics-a, ali ovaj album je objavljen 2019, u dva dijela, u „Strip reviji“ *Večernjeg lista*, tako da se to može smatrati formalnom premijerom. Uspjeh za ovaj serijal je i veći zbog toga što „Strip Revija“ u svoj katalog nešto rjeđe uvrštava, uvjetno rečeno, domaća ostvarenja i uglavnom se drži prokušanih stranih serijala.

Usporedbe radi, trenutno u Hrvatskoj ne postoji sličan serijal koji bi se produkujski oslanjao na domaće snage, pogotovo ne ovako žanrovski, a koji bi koristio obrasce svojstvene franko-belgijskoj strip-tradiciji. Većina autorske produkcije u Hrvatskoj okrenuta je ka kraćoj formi, tematski vezanoj uz satiru i aktivizam. Samo se do određene razine mogu povezati strip-albumi *Neretljanski ratnik* Milka Peke i *Vučine: Urlak* Sonje Gašperov s *Vekovnicima*. Naravno, oba pristupa su legitimna i samo odražavaju trenutne trendove.

Sama priča je već dobro poznata, a kad serijal ovako dugo i uspješno egzistira, nije odviše čudno da se pojavi i u novom crtežu i koloru, no podsjetnika radi – glavni akteri su vampir Čen i besmrtnik Kraljević Marko.

Neobično partnerstvo ova dva „vekovnika“, s različitih krajeva svijeta, započinje u strip-albumu „Rekvijem“, a sudbina ih je nanijela u Beč, 18. stoljeća, taman u vrijeme kada Volfgang Amadeus Mozart stvara svoja, također besmrtna, remek-djela.

U prvi plan odmah upada scenaristička poetika Marka Stojanovića, uvelike obilježena lakonskim govorom kojim ovaj vitla jednako vješto kao što njegovi junaci vitlaju svojim oružjem.

Kraljević Marko je naravno oboružan svojim dugim mačem, a vampir Čen tradicionalnim hudeidao noževima, a što također pridonosi zanimljivom kontrastu, jer u Beču 18. stoljeća osnovna oružja čine sablje i kubure, kao i sve drugo što se nađe pri ruci.

Nenadano partnerstvo započinje, kao što i priliči dobrom avanturističkom stripu – kavanskom kavgom koja na istu stranu dovede vampira Čena i besmrtnika Marka. Dobar primjer lakonskog govora nalazimo odmah po završetku dinamičnih scena borbe, kada Čen priupita Marka „...šta si ti?“, a ovaj na to odgovori – „Vrlo rdavo raspoložen, eto šta.“

Lakonski ili lakademonski govor su nam u amanet ostavili Spartanci, još onomad kad su im Perzijanci tražili da predaju oružje, a ovi na to odgovorili: „Dođite po njega!“ Vrlo impaktna poetika, koja se provlači kroz cijeli strip-album, često je korištena u popularnoj kulturi i sasvim je primjerena ovom serijalu.

Što se pak tiče crteža i kolora, u odnosu na prvotni, to jest moderniji pristup, crtači Marko Nikolić i Dejan Nenadov kao i kolorist Aljoša Tomić pokazali su se dostojnim nasljedni-

cima crteža Srđana Nikolića i kolorista Milana Antanasijevića. Zapravo je vrlo zanimljivo čitati usporedno novo i staro izdanje, to jednostavno daje dublji uvid u tadašnje i sadašnje mogućnosti i rješenja. Odgovor na pitanje otkud potreba za ponovnim crtanjem cijelog strip-albuma možda bi se mogao naći i u onoj planinarskoj, kada ih pitaju zašto se penjete na ovu planinu – a oni po pravilu odgovaraju – zato što je ovdje. Dakle, odgovor treba potražiti u mogućnostima.

Govoreći o mogućnostima, kada je u pitanju produkcija stripa koji nam dolazi iz Leskovca, očito se radi o sve većim mogućnostima, a one se zorno ocrtavaju i u ovom, ponovno urađenom strip-albumu. Recept za uspjeh se krije u kontinuiranom radu i strasti, a ta kombinacija u pravilu donosi značajne rezultate. Nikako nije mala stvar da jedan serijal uspješno postoji već trinaestu godinu i polako, ali sigurno, stiče međunarodnu prepoznatljivost. Dakako, ovaj serijal i ima tu međunarodnu komponentu, jer je niz autora, iz više zemalja, pridonio njegovom nastanku, ali autori sami po sebi nisu dovoljni, potrebna je i publika, tako da je ovo još jedan korak u pravom smjeru. Naravno, potrebna je i mala doza sreće, koja se u leskovačkom slučaju ogleda u tome da je sadašnja produkcijska ekipa imala jednog velikog strip-autora iza sebe, Nikolu Mitrovića Kokana koji je u potpunosti uspio odgojiti slijedeću generaciju autora.

Usvojeni obrazac se ponavlja, generacije koje su preuzele baklju, uspješno je prosljeđuju dalje, pa tako i na ovom serijalu. Naime, Marko Nikolić, koji, uz Dejana Nenadova, potpisuje crtež, pohađao je Leskovačku školu stripa, a koja, kako i priliči, nosi ime Nikole Mitrovića Kokana.

Karijerni uspjeh Marka Nikolića protegao se čak i do Francuske, gdje ovaj crtač već šest godina crta za izdavačku kuću „Soleil“. Upravo se na ovom primjeru jasno ogleda važnost Leskovačke škole stripa, jer kroz svoje mnogobrojne aktivnosti, produkcijske, izdavačke i festivalske, ona je u stanju „proizvesti“ dovoljno kvalitetnog autora da mu jedan izdavački gigant poput „Soleila“ povjeri rad na jedom od serijala.

No, vratimo se na glavne likove, Kraljević Marko, kao povijesni i mitološki lik, nastavio je svoju egzistenciju, 625 godina nakon smrti, i u stripu. Sačuvan je kao epski lik u narodnoj predaji, ali i kao povijesni, pa ga se može smatrati idealnim odabirom za glavnog aktera. S druge strane, vampir Čen predstavlja orijentalnu enigmu, ono što je daleko i nepoznato. Zanimljivi likovi su nekakav preduvjet za dobar avanturistički strip, nešto naoko poznato, ali u datom primjeru, gurnuto u nove okolnosti – misterije i horora, s ni manje ni više nego Mocartovim Bečom kao pozornicom na kojoj se priča odigrava.

Ta pozornica je upravo jedan od elementa koji privlači pažnju, predivni eksterijeri velebnih palača, zgrada i crkvi snijegom zatrpanog Beča, kao i interijeri, počevši od kavane „Kod crne mačke“ preko skromnog Mocartovog stana pa sve do raskošnih budoara u kojima se odvijaju raskalašno-hororični dijelovi priče.

Također, dublju suštinu priči daju i filozofske rasprave između akcijskih scena, nizanje citata, poslovice i tumačenja samog postojanja, stvaraju jedinstven i intrigantan predložak koji će čitatelja natjerati da se ovom strip-albumu vraća iznova, a vjerujem, same autore nadahnuti za daljnji rad na serijalu.